

Esemény a nyelvben, irodalomban és kultúrában
Interdiszciplináris konferencia a Pannon Egyetemen
Veszprém, 2018. október 4-6.

A VEAB Nyelv- és Irodalomtudományi Szakbizottsága és a Halász Előd Alapítvány támogatásával

A Pannon Egyetem Germanisztikai és Fordítástudományi Intézete **2018. október 4-6.** között háromnyelvű (angol, német, magyar) interdiszciplináris konferenciát szervez Veszprémben, melynek témája az „esemény” különböző tudományterületek felől értelmezhető fogalma. Az interdiszciplináris jellegből adódó lehetséges diskurzusok „szűkítése” érdekében a konferencia főként nyelvészeti, irodalom- és kultúratudományi, irodalomszociológiai, valamint fordítástudományi szempontokra kíván szorítkozni. Az alábbiakban az „esemény” fogalmának, illetve jelenségének néhány lehetséges megközelítését vázoljuk:

A **nyelvészeti megközelítések** kiindulhatnak például az eseményszerkezet Pustejovsky által képviselt megközelítéséből, vagy Wotjak, Geckeler és Lutzeier szómező-elméletéből. Ennek kapcsán felmerülhet a kérdés, hogy miként modellezhető az egyes nyelvek (magyar, német, angol) eseményszerkezetének szemantikai elemzésével pl. az igék szemantikai mezejének jelentés-struktúrája. A pszichológiában végbement kognitív fordulat óta gyakran vizsgált kérdés a szavak jelentésének agyi reprezentációja. Stefan Engelberg nyomán felvethető, hogy az igék jelentés-reprezentációja azok esemény-struktúrájával korrelál. Az igék eseményeket jelölnek, amelyek különféle relációban lévő rész-eseményekből állnak. Ennek alapján adódik a kérdés, hogy miként konstruálható meg egy (az igék jelentését leíró) adekvát reprezentáció-elmélet, illetve hogy miként fejleszthetők tovább az eseményszerkezeten alapuló megközelítések kontrasztív-szemantikai elemzések segítségével. Az ehhez szükséges korpuszokat kínálhatják pl. a szómezők is. Kérdés továbbá, hogy miként ágyazható be az igék argumentumszerkezete és valenciája egy reprezentáció-elmélet keretébe. Úgyszintén az elemzések tárgyát képezheti az eseményszerkezetekben használt predikátumok és relációk lehető legprecízebb meghatározása, illetve azok (nyelven belüli és/vagy nyelvek közötti) összehasonlítása. Végül felvethető a kérdés, hogy vajon az egész szemantikai ismeretrendszer felfogható-e mint eseményszerkezet.

A **fordítástudományi vizsgálódások** középpontjában állhat a fordítás mint kommunikatív és interkulturális esemény, melyek során hangsúly fektethető a fordítás folyamatjellegére és interkulturális vetületeire (lásd Mary Snell-Hornby). További példákkal szolgál a fordítás különféle koncepcióira a fordítás mint a szövegértés hermeneutikai folyamata (Radegundis Stolze), mint interkulturális közvetítés az interkulturális menedzsment értelmében (David Katan), mint „egyeztető folyamat” (Umberto Eco), mint kreatív nyelvi fejlesztés, mint funkcionális folyamat (Christiane Nord), vagy mint társadalmi folyamat (lásd a Wolf/Fukari által 2007-ben kiadott kötet tanulmányait). Tolmácsolástudományi szempontból olyan

(nyelvészeti) témák vizsgálhatók, mint a kognitív terhelés (*effort*-modell), munkaemlékezet, agyi funkciók és aktiválási minták, vagy éppen a használói elvárások, értékelések és reakciók mint minőségi indikátorok. A 21. században egyre intenzívebbé váló tolmácsolási tevékenységek továbbá olyan tolmácsolási eseményeket vonnak maguk után, mint a jelbeszéd tolmácsolása, a párbeszéd- és távtolmácsolás, a video-távtolmácsolás, beszédtolmácsolás (speech-to-speech-tolmácsolás), vagy a nyelvi adatok gyűjtését és elemzését célzó eszközök és technológiák fejlesztése.

Az **irodalomtudományi narratológiai megközelítések** alapja lehet az „esemény” fogalmának Jurij Lotman általi meghatározása mint „valamilyen tilalom megszegése”, vagy az „esemény” és „szűzsé” relációja (melyeket Lotman mint topológiai kategóriákat tekint). E szempontokból vizsgálható pl. a novellák által hordozott *novum*, amely legalábbis Goethe óta a novella alapszerkezetéhez tartozik, vagy a novella fordulópontja mint alapvető szerkezeti elem és értelmezési lehetőség. Amennyiben Wolf Schmid nyomán (*Elemente der Narratologie*) az „eseményt” olyan „állapotváltozásként” határozzuk meg, amely „sajátos feltételekhez” igazodik, akkor számos kérdés vethető fel a jelenség-jelenszűrűség-elbeszélhetőség, a változás fakticitása vagy realitása, a jelenszűrűség foka (relevancia, megjósolhatóság, konzekutivitás, irreverzibilitás, non-iterativitás), valamint ezek intertextuális és interkulturális összefüggései vonatkozásában. Elemezhető továbbá a jelenszűrűség mint kultúr- vagy irodalomtörténeti jelenség, vagy a jelenszűrűség és ritualitás viszonya. Előnyben részesítünk olyan témajavaslatokat, melyek e fogalmi komplexumokat konkrét irodalmi szövegekre vonatkoztatják, illetve ezeket „illusztrálják”.

Irodalomszociológiai és recepció-történeti szempontból az irodalmi mű eseményként fogható fel akkor, ha megjelenése és hatása olyan receptív diskurzusokat indít el, amelyek más, az irodalmitól eltérő „mezőket” (Pierre Bourdieu) is érintenek, így a társadalmi vagy a politikai „mezőt”, illetve azokkal konfliktusba kerülnek. A német irodalomból ismeretes például a Gerhart Hauptmann *Napfelkelte előtt* vagy Rolf Hochhuth *Helytartó* című drámája által kiváltott botrány, illetve az a diszkurzív hatás, amelyet e drámák (ös)bemutatója fejtett ki az adott kor társadalmi és politikai mezőire. E hatások más esetekben finoman jelen lehetnek az irodalmi mezőn belül is, vagy csak bizonyos időtávlatból válnak felismerhetővé. Az esemény ilyenkor mint a poétikai nyelvbe való „belépés”, mint egy új poétikai nyelv kezdete is meghatározható. Úgyszintén szemügyre vehető az irodalmi szöveg találkozásának momentuma egy másik médiummal, miáltal az esemény egy intermediális transzformáció alanyává válik. Ez esetben felvethető a kérdés, hogy vajon a különféle médiumok (pl. zene vagy film) miként segítik elő az irodalmi szöveg eseménnyé válását.

Végül, de nem utolsósorban: a konferencia keretein belül egy „ifjúsági” szekciót is tervezünk, melyre magyar és külföldi ifjú germanistákat, illetve a fordítás- és tolmácsolástudomány ifjú képviselőit kívánjuk meghívni. Önálló szekcióról van szó, mely (PhD) hallgatók és fiatal tudósok bemutatkozását szolgálja anélkül, hogy e szekcióban szigorú elvárás lenne a fenti témákhoz való kapcsolódás.

A konferencia nyelve: angol, német, magyar. Az egyes előadásokra 20 percet, az azt követő diskurzusokra 10 percet számunk. A legfeljebb 2500 karakter (szóközökkel) terjedelmű rezümétet legkésőbb **2018. május 31-ig** várjuk a következő email címekre:

ereignis@mftk.uni-pannon.hu és vszabol@gmail.com

A témajavaslatok elfogadásáról a szervezőbizottság **2018. június végéig** dönt. Utazási, szállás- és egyéb költségeket sajnos nem áll módunkban átvállalni.

Regisztrációs díj: **15.000 HUF/50 EUR**, (PhD-)hallgatók részére **7500 HUF/25 EUR** (a diákigazolvány másolatának megküldésével). A részvételi díj fedezi a rezümétet tartalmazó kiadványt, a büfét a szünetekben, a fogadás költségeit, illetve a publikációs költségeket.

A regisztrációs díj befizetésének (átutalásának) határideje: **2018. július 31.**

Bankszámlaszám:

Halász Előd Alapítvány

OTP Bank

11748007-24812441

Külföldi utalásnál:

IBAN: HU51 1174 8007 2481 2441 0000 0000

BIC (SWIFT): OTPVHUHB

A megjegyzés rovatba kérjük, írja be, hogy: „**esemény – regisztrációs díj**”, valamint a **vezetéknevét**.

További információk a konferenciáról (program, plenáris előadók stb.) 2018. július közepétől lesznek elérhetők a következő internetes oldalon: <http://german.uni-pannon.hu/index.php/hu>.

Szervezőbizottság:

Dr. habil. Ortutay Katalin,

Dr. habil. Tóth József

Dr. habil. V. Szabó László

